

ВЪПРОСНИК

за комплексен държавен изпит на *специалност „Аграрен Бизнес“*
за придобиване на Образователно квалификационна степен
„БАКАЛАВЪР ПО ИКОНОМИКА“

Въпрос 1. Вегетационни фактори в земеделието.

Същност, видове, характеристики и взаимодействия между факторите. Методи и мероприятия за регулиране на вегетационните фактори. Закон за минимума, максимума и оптимума. Закон за намаляващия добив.

Въпрос 2. Системи на земеделие.

Същност, развитие и характерни черти на системите на земеделие. Системи за обработка на почвата. Значение на обработката на почвата. Агротехнически изисквания и технологични процеси при различните видове обработка на почвата.

Въпрос 3. Механизация и автоматизация на производствените процеси в земеделието.

Особености на използването на машините в селското стопанство. Селскостопански производствени процеси. Комплексна механизация, системи машини и поточно производство в земеделието. Показатели за ефективност на комплексната механизация.

Въпрос 4. Енергетични средства и машинно-тракторни агрегати в селското стопанство.

Видове и класификация на енергетичните средства и селскостопанските работни машини. Машинно-тракторни агрегати, съставяне, видове, определяне броя на машините в агрегата. Показатели за ефективно използване на агрегатите.

Въпрос 5. Механизация на прибирането на реколтата в селското стопанство.

Видове прибираща техника, основни технологични процеси, агротехнически изисквания. Поточност при прибирането на реколтата от зърнени култури.

Въпрос 6. Капитал и имущество на аграрното предприятие.

Определяне на потребностите от капитал и източниците за тяхното осигуряване. Собствен и заемен капитал. Кръгооборот и оборот на капитала.

Въпрос 7. Дълготрайни активи на аграрното предприятие.

Същност, състав и структура. Изхбяване и възстановяване. Методи за определяне на амортизационни отчисления. Основни пътища за по-пълно използване на ДА. Анализ на степента и ефективността на тяхното използване.

Въпрос 8. Икономическа характеристика, състав и структура на краткотрайните активи в аграрното предприятие.

Оценяване и видове оценки на КА. Управление на оборотния капитал (видове материални запаси и нормиране на производствените запаси). Оборот и кръгооборот на КА. Показатели и фактори за ускоряване обръщаемостта на КА.

Въпрос 9. Обща характеристика, състав, структура и класификация на разходите в аграрното предприятие.

Показатели за измерване на ефективността на разходите. Връзка между технологичното равнище и разходите за производство. Особенности при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в селското стопанство.

Въпрос 10. Същност и видове себестойност на аграрната продукция.

Калкулиране на себестойността. Основни фактори и резерви за оптимизиране себестойността и разходите на аграрното предприятие.

Въпрос 11. Приходи, доходи и печалба на аграрното предприятие. Формиране на приходите и доходите от селскостопанска продукция.

Печалба, излишък и механизми на разпределение. Максимизация на печалбата чрез производствените функции. Разпределение на дохода в земеделските кооперации.

Въпрос 12. Технологични решения за отглеждането на полски култури (основна земеделска култура по избор).

Стопанско значение и добиви на земеделска култура. Ботанически особености и биологични изисквания към средата. Агротехнически мероприятия за отглеждането на земеделска култура.

Въпрос 13. Технологични решения в отглеждането на зеленчуци.

Значение и особености на зеленчукопроизводството. Агротехнически мероприятия за отглеждането на зеленчукови култури. Технологични решения за отглеждането на зеленчукова култура (по избор).

Въпрос 14. Технологични решения в отглеждането на трайни насаждения.

Значение и особености на трайните насаждения. Агротехнически мероприятия за създаването на трайни насаждения. Агротехнически мероприятия при отглеждането на трайни насаждения (овощна култура или лозя, по избор).

Въпрос 15. Възпроизводствени процеси в животновъдството.

Основни въпроси на размножаването на селскостопанските животни. Методи на развъждането.

Въпрос 16. Продуктивност и продуктивни направления в животновъдството.

Видове продуктивност на селскостопанските животни. Фактори влияещи върху продуктивността. Контрол на продуктивните качества на селскостопанските животни

Въпрос 17. Технологични решения за отглеждането на селскостопански животни (на примера на въдство по избор).

Стопанско значение и биологични основи. Породни направления. Състав и структура на стадото. Фуражи и хранене за различните категории животни. Технологични решения за отглеждането на различните категории животни.

Въпрос 18. Земеделска производствена система, същност и механизми на функциониране.

Основни принципи на организацията на производството в агробизнеса. Форми на обществена организация на производството и видове специализация на аграрните предприятия.

Въпрос 19. Организация на производствено-стопанската дейност на аграрните предприятия.

Видове производствени и стопански процеси. Организация на снабдяването със средства за производство.

Въпрос 20. Разделение и форми на организация на труда в агробизнеса.

Организация на работното време и основните работни процеси. Баланс на работната сила в аграрното предприятие.

Въпрос 21. Организация на нормирането на труда в растениевъдството и животновъдството.

Методи за разработване на трудови норми в агробизнеса, етапи на нормирането и способности за наблюдение и измерване на разходите на работно време.

Въпрос 22. Организация на производството на продукти в растениевъдството.

Организация на територията, производствена програма. Организационно-технологични карти в растениевъдството. Същност и методика на разработване.

Въпрос 23. Маркетингова среда и маркетингова система в аграрната сфера

Подсистеми на маркетинговата система в агробизнеса - производствена, потребителска, регулираща и разпределителна подсистема. Елементи на вътрешната и външната маркетингова среда. Подходи и методи за анализ на средата.

Въпрос 24. Особености на пазарите на аграрни продукти и тяхното разработване

Класификация на пазарите на аграрни продукти. Типове пазарни структури в агробизнеса. Особености на търсенето на аграрни продукти на потребителския и на индустриалния пазар. Показатели за анализ на пазара на аграрни продукти. Модели за прогнозиране на пазара на аграрни продукти. Процес на разработване на аграрните пазари.

Въпрос 25. Управление на аграрни продукти

Същност и класификация на аграрните продукти. Елементи и характеристики на продуктовия микс. Жизнен цикъл на аграрните продукти. Методи за анализ на продуктовия портфейл. Етапи при създаване на нови продукти.

Въпрос 26. Маркетингова информационна система (МИС) и маркетингови проучвания в аграрната сфера

Структура на МИС. Класификация и изисквания към маркетинговата информация в аграрната сфера. Видове информация и информационни източници. Маркетингови проучвания в аграрния сектор: етапи; подходи и методи за събиране на данни.

Въпрос 27. Дистрибуционни системи в аграрната сфера

Същност и значение на дистрибуционната политика в аграрната сфера. Дистрибуционни канали и посредници при реализацията на аграрни продукти. Стратегии за дистрибуция на аграрни продукти. Пазарни институции при реализацията на аграрни продукти.

Въпрос 28. Организационно-управленски структури в аграрната сфера.

Линеен тип на управление. Функционален тип на управление. Линеен шабна форма на управление. Проектнаматрична форма на управление. Предимства и недостатъци на отделните форми на управление

Въпрос 29. Оперативно и стратегическо управление в аграрната сфера.

Същност и възникване на оперативното и стратегическо управление. Видове стратегически анализ и избор на стратегии за развитие на аграрния бизнес.

Въпрос 30. Същност на стратегията. Видове стратегии и тяхното приложение в аграрния бизнес. Основни типове и подвидове управленски стратегии на организационно, бизнес и функционално ниво.

Въпрос 31. Планиране и управление на процесите в растениевъдството и животновъдството.

Методически стъпки за съставяне на бизнес план за растениевъдно или животновъдно производство. Управление на процесите в растениевъдството и животновъдството.

Въпрос 32. Планиране и управление на процесите в аграрно стопанство с диверсифицирана дейност.

Развитието на аграрния бизнес, чрез диверсификация на дейности. Планиране и управление на аграрно стопанство с приоритетна растителна или животновъдна насоченост.

Въпрос 33. Иновационен процес в аграрния бизнес

Същност на иновационния процес в аграрното предприятие. Фази на иновационния процес в аграрното предприятие. Основни причини за спецификите на иновационния процес в различните производства и дейности в сферата на аграрния бизнес. Видове иновации.

Въпрос 34. Иновационен потенциал на аграрното предприятие

Същност и оценка на иновационния потенциал на производителите на диференцирани хранителни продукти. Иновационен потенциал на земеделските производители, които произвеждат масова селскостопанска продукция – фактори и възможности за оценка.

Въпрос 35. Създаване на идеи за иновации в аграрния бизнес

Източници на идеи за иновации – вътрешни и външни. Методи за търсене на идеи за иновации: аналитични и неаналитични методи; проблемна анализ при създаване на идеи за иновации; анализ на

съществуващите пропуски (GAP-анализ); подходите „странично търсене“ и „случайно влизане“ при генерирането на идеи за иновации в агробизнеса.

Въпрос 36. Оценка и подбор на идеи за иновации в агробизнеса

Етапи и критерии за оценка и подбор. Примерни критерии за задължителни условия, на които следва да отговаря идеята за иновация. Примерни критерии за оценка на привлекателността на идеите. Методи за оценка и подбор на идеите за иновации.

Въпрос 37. Трансфер на технологии и дифузия на иновации в аграрния бизнес

Същност на трансфера на технологии в агробизнеса. Търговски и нетърговски трансфер. Същност на дифузията на иновации в агробизнеса. Видове рецепиенти според скоростта на възприемане на иновацията. Фактори на дифузията на иновации в аграрния бизнес.

Въпрос 38. Предприемаческа дейност в агробизнеса.

Поява и историческа ретроспекция на предприемачеството. Основни възгледи и теории за предприемачеството. Предприемачеството и МСП. Предприемачески доход. Фактори и индикатори на предприемаческата дейност в агробизнеса.

Въпрос 39. Особенности на предприемачество в аграрната сфера.

Същност на аграрното предприемачество и профил на предприемача. Сравнителна характеристика на аграрното предприемачество. Класификация на аграрното предприемачество. Предпоставки за развитие на аграрното предприемачество в България.

Въпрос 40. Предприемачески процес.

Същност и съдържание на предприемаческия процес. Фази и етапи на предприемаческия процес в аграрната сфера. Съдържание и цели на предприемаческия план. Локализация и регистрационен режим. Мониторинг и управление на предприемаческата дейност.

Въпрос 41. Предприемачески прозорци и предприемачески стратегии в агробизнеса.

Същност и видове предприемачески прозорци. Традиционни предприемачески стратегии. Предприемачески стратегии в условията на преход към пазарна икономика.

Въпрос 42. Подходи, модели и форми на предприемачеството в аграрната сфера.

Копенхагески модел, Модел на Бърч, Факторна рамка на Купър и еkleктично предприемачество. Същност и видове франчайзинг. Приложение на франчайзинга като предприемачески подход в аграрната сфера. Значение на клъстерния подход за развитието на предприемачеството в регионален план.

Въпрос 43. Определяне на потребностите, набиране и подбор на човешки ресурси в аграрния бизнес.

Определяне на потребностите от човешки ресурси. Набиране на човешки ресурси в организацията. Подбор на човешки ресурси. Фактори, влияещи върху подбора на човешки ресурси. Процедури и техники за подбор.

Въпрос 44. Трудови правоотношения в аграрния бизнес.

Същност на трудовите отношения. Наемане на персонал в аграрния бизнес. Освобождаване на персонала.

Въпрос 45. Стимулиране и мотивиране на човешките ресурси в аграрния бизнес.

Система за стимулиране на човешките ресурси. Същност и видове мотивация. Мотивационни теории. Мотивационни подходи в организацията.

Въпрос 46. Здравословни и безопасни условия на труд в аграрния бизнес.

Същност на безопасните и здравословни условия на труд. Система за управление на здравословните и безопасни условия на труд в организацията. Показатели за оценяване условията на труд.

Въпрос 47. Информационно осигуряване на диагностичния процес в аграрния бизнес.

Източници на вторични данни за реализация на процеса на диагностика в агробизнеса. Методи за събиране на първични данни за реализация на процеса на диагностика в аграрния бизнес.

Въпрос 48. Показатели и методи за анализ на дейността на аграрното предприятие.

Класификационни критерии и видове показатели за анализ и оценка на дейността на аграрното предприятие. Обща класификация на методите за анализ на дейността на аграрното предприятие. Методи за аналитична обработка на изходните данни. Методи за установяване влиянието на факторите.

Въпрос 49. Анализ на размера и специализацията на аграрните предприятия.

Оценка на природните и икономическите условия за агробизнес. Анализ на размера на аграрното предприятие. Анализ на отрасловата структура и на специализацията на стопанството.

Въпрос 50. Анализ на дълготрайните и краткотрайните материални активи на аграрното предприятие.

Информационно осигуряване на анализа на активите. Обща оценка на състоянието на дълготрайните материални активи. Анализ на използването на ДМА, в т.ч. машинно-тракторния парк и транспортните средства. Анализ на осигуреността с краткотрайни активи.

Въпрос 51. Анализ на производството на продукцията от растениевъдството и животновъдството.

Анализ на размера и структурата на посевния план. Анализ на получените добиви и установяване влиянието на факторите, формиращи добива. Анализ на общия обем растениевъдна и животинска продукция и установяване влиянието на факторите.

Въпрос 52. Инвестиции и инвестиционен процес в селското стопанство.

Същност, особености и видове инвестиции в аграрния сектор. Принципи на финансирането и основни финансови параметри. Фази и дейности на инвестиционния процес. Инвестиционно проектиране в предприятията от аграрната сфера.

Въпрос 53. Оценка на инвестициите и инвестиционните решения в агробизнеса.

Същност, цели и етапи на капиталовото бюджетиране. Формиране на паричните потоци. Избор на норма на дисконтиране. Методи за оценка на финансовата ефективност на инвестиционните решения. Възвращаемост и риск при инвестиционните решения. Оценка на риска в инвестиционните решения.

Въпрос 54. Дългосрочни финансови решения в предприятията от агробизнеса.

Видове източници на дългосрочно финансиране. Финансиране с акции и неразпределена печалба. Финансиране с облигации. Финансиране с амортизационни отчисления и отчисления от печалбата. Финансиране чрез лизинг. Капиталова и финансова структура.

Въпрос 55. Краткосрочни финансови решения в агробизнеса.

Краткосрочни решения за управление на оборотния капитал (материални запаси, вземания, парични наличности). Стратегии за краткосрочно финансиране на фирмата.

Въпрос 56. Взаимоотношения на предприятията с банките във връзка с кредитирането и разплащанията.

Същност и предназначение на банковия кредит. Дългосрочни банков кредити. Краткосрочни банков кредити. Кредитоспособност на предприятията. Видове разплащания.

Въпрос 57. Същност, значение и особености на цените и ценообразуването в агробизнеса.

Същност, функции, състав и структура на цената. Концепции и теории за цената. Фактори, въздействащи върху цените и ценообразуването. Динамика и съотношение на цените.

Въпрос 58. Видове цени.

Цени на вътрешния пазар. Международни и световни цени. Франко на цените. Цени и ценообразуване на междинната продукция и спецификите му в аграрната сфера.

Въпрос 59. Системи, механизми и методи за ценообразуване.

Системи и механизми на ценообразуване на селскостопанските стоки при различните пазарни структури. Подходи и методи на фирмено ценообразуване.

Въпрос 60. Ценова политика на аграрното предприятие.

Същност и съдържание на ценовата политика. Ценова политика и ценова репутация на аграрното предприятие. Методически въпроси на разработването и осъществяване на политика по цените. Видове ценови политики.

Въпрос 61. Държавно регулиране на цените.

Необходимост от държавно регулиране на цените. Икономически средства и форми на държавно регулиране на цените. Антимонополна и антиинфлационна политика на държавата. Система на компенсации. Държавен контрол върху формирането и прилагането на цените.

Въпрос 62. Земята като природен ресурс, производствен фактор и актив в аграрната сфера

Същност на понятията: земя, земеделска земя, обработваема земя, поземлени ресурси. Характеристики на земята като фактор и актив. Видове поземлени ресурси в аграрната сфера. Класификация на информацията за поземлените ресурси: баланси, регистри и справки с информация за земята.

Въпрос 63. Същност и етапи на управлението на поземлените ресурси.

Същност на земеползването в аграрната сфера. Обхват на управлението на поземлените ресурси и на поземлената политика. Показатели за анализ и оценка на земеползването. Равнища на управление на поземлените ресурси. Правно регулиране на собствеността и поземлените отношения в България.

Въпрос 64. Комасацията в управлението на поземлените ресурси.

Същност на комасацията и принципи при провеждането ѝ. Подходи и методи за комасация. Критерии за анализ и оценка на възможностите за комасация.

Въпрос 65. Подходи и методи за оценяване на земеделската земя.

Цена и стойност на земеделската земя. Фактори въздействащи върху стойността на земеделската земя. Бонитетна оценка на земеделската земя в България. Нормативни цени на земеделската земя. Пазарен подход и методи за оценка на земята. Подход по приходите при оценката на земеделската земя.

Въпрос 66. Пазар на земеделска земя: покупко-продажба и арендуване на земя.

Същност и функции на пазара на земеделска земя. Фактори, въздействащи върху ефективността на пазара на земеделска земя. Покупко – продажба на земеделска земя. Арендуване и наемане на земеделска земя. Информационна безопасност на пазара на земеделска земя – информационни системи за земята (информационна система за кадастър и имотен регистър).

Литература:

1. Ангелов Д., Дойчинова, Ю., Станимирова, М. „ Мениджмънт на аграрното предприятие”, Изд. „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2005
2. Ангелов. Д., и др. Организация на аграрното предприятие. Икономически университет-Варна. 2001.
3. Ангелова, В., Аграрна икономика, София, Унив. изд. Стопанство, 1999
4. Андреев, Никола и др., Аграрна икономика, София, УНСС, 1994
5. Андреева М. (2008) Диагностика и организационно развитие. Академично издателство "Ценов"
6. Атанасов, П. и др. Основи на селското стопанство. Земиздат, С. 1992
7. Белева, И., Цанов. В., Велкова, Д., Условията на труд и качеството на заетостта в България: тенденции и взаимодействия, София, 2009
8. Василев С., Даскалов Дж. и др. Селскостопански машини. Земиздат. София 1978
9. Вачков, С и др. Въведение във финансите Варна: 2014
10. Владимирова, К. Стратегическо управление на човешките ресурси: теория и практика, София, Университетско издателство на НБУ, 2009.
11. Георгиева Е., Тонкова Е., Станимиров Е. (2008) Маркетингови анализи. Издателство „Наука и икономика“ ИУ-Варна
12. Георгиев, Ив., Цв. Цветков (1997) Мениджмънт на фирмените иновации и инвестиции, Стопанство.
13. Георгиев К.(2004) Управление на иновациите. ТУ-Варна
14. Дойчинова, Ю., Стоянова З., Организация на земеделието, изд. „Просвета” АД, София. 2013
15. Димов Д. И др. Ръководство за упражнения по експлоатация на селскостопанска техника, Земиздат София, 1992г.

16. Желев, С. Маркетингови изследвания за маркетингови решения. Маркетингови изследвания за маркетингови решения. Изд. "Тракия-М", С. 2000.
17. Желев, С. Маркетингови изследвания. Изд. "Стопанство", С., 1999.
18. Йорданов, С. и др. Анализ на дейността на аграрното предприятие. Варна: УИ на ИУ-Варна, 2003
19. Калчев, Р., Антонова, К. Управление на човешките ресурси, Изд. "Наука и икономика", Варна, 2014.
20. Киречев, Д. Технологии в растениевъдството. Варна: Наука и икономика. 2012
21. Киречев, Д. Технологии в животновъдството. Варна: Наука и икономика. 2012
22. Костов З. И др. Експлоатация на машинно-тракторния парк. Земиздат С. 1995
23. Кънчев Ив., Дойчинова, Ю., „Аграрен мениджмънт”, С., изд. "Стопанство", 2005
24. Ларсон, Г. Системи за регистрация на земята и кадастрални системи. Изд. "Геомарк – СД", С., 1995.
25. Маринова И. А. Войкова (1995) Иновационни процеси във фирмата и фирмана култура. Тилия
26. Маренков Н. Л. (2009) Иноватика. Лабриком.
27. Маринов, М. и др., Аграрното предприятие и бизнес средата, Варна, Унив. изд. на ИУ, 2001
28. Маринов, М. и др., Икономика на аграрното предприятие, Варна, Унив. изд. на ИУ, 2004
29. Маслоу, Е., Мотивация и личност, Изд. "Кибеа", София, 2010
30. Михнев, Г., „Стратегическо управление на земеделското стопанство”, Унив. Изд. "Стопанство", С., 1999
31. Михайлов М., Митов К., Колева Р., Дончева Л. (2008) Анализ на търговския бизнес. Фабер.
32. Мишев, П. Агромаркетинг. Изд. "ГорексПрес", С., 1996.
33. Николов, Д. и др. Как да управляваме ефективно парите си в земеделието, "Енерджипринт", С. 2008
34. Николов Р., Киречев Д. Основи на земеделието и механизация, Варна: Наука и икономика. 2014.
35. Николова, Н. Корпоративни финанси, част 1 и 2. София: Сиела, 2007
36. Орешарски, Пл. Анализ и оценка на инвестициите. София, 2009
37. Паунов, М., Трудова мотивация, Изд. "Сиела", София, 2012
38. Пенков, М, Андонов, Г., Стоев, А. Оценка на земеделските земи и тяхното използване при пазарни условия. , С., 1993.
39. Пенков, М., Н. Динов. Оценяване на земеделските земи. С., 1994.
40. Петров, В. Обща теория на статистиката и селскостопанска статистика. Свищов, Издателство на СА "Д.Ценов", 2000
41. Портър, М., „Конкурентна стратегия-техники за анализ на индустрии и конкуренти”, изд. "Класика Стил", С., 2010
42. Славова Г., „Мениджмънт в аграрния бизнес”, изд. „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2015
43. Славова М. М. Петров (1996) Иновации. Как да превърнем идеята в продукт. Принсеп
44. Станимирова, М. Комасацията в селските райони на България. Изд. "Геа-Принт", Варна, 2009
45. Станимирова, М., Станимиров, Е., Турлакова, Т. и Т. Георгиева. Аграрен маркетинг. Изд. "Наука и икономика", ИУ-Варна, В., 2013.
46. Станимирова, М. и Е. Станимиров. Аграрен маркетинг. Ръководство. Изд. "Наука и икономика", ИУ-Варна, В., 2008.
47. Станимирова, М. и С. Христова. Управление на поземлените ресурси. Изд. "Наука и икономика", ИУ – Варна, Варна, 2015.
48. Стоянова, З., Малък и семеен агробизнес, София, Унив. изд. Стопанство, 2010
49. Тимчев, М. Финансово-стопански анализ. София: Нова звезда, 2011
50. Трендафилов, Р. и А. Симова. Агромаркетинг. Изд. "Болид", С., 2001.
51. Управление на малкия и среднаагро-бизнес в България, София, FAO, 2004
52. Фондация „Приложни изследвания и комуникации (2014) Иновации БГ. ARCFUND
53. Фондация „Приложни изследвания и комуникации (2004) Иновациите – политика и практика. ARCFUND
54. Форми на организация на селскостопанското производство при условията на пазарна икономика, София, Институт по икономика на сел. стопанство при СА, 1993
55. Христов, Ст. "Стратегически мениджмънт", Унив. Изд. "Стопанство", С., 2000
56. Христова, Св. Регулиране на трудовите и осигурителните отношения в земеделието. Изд. "Авангард Прима". София, 2010

57. Христова, Св. Труд и трудови отношения в агробизнеса. Университетско издателство „Стопанство”, София, 2007
58. Шопов, Д., Атанасова, М. Управление на човешките ресурси, част 1 и 2, София, Тракия – М, 2009.
59. Шопов, Д., Каменов, Д., Атанасова, М. Как да управляваме човешките ресурси в предприятието. ИК ”Труд и право”, София, 2013.
60. Горфинкель (2011) Иновационен мениджмънт. Инфра-М
61. Berkovitz, E., Kerin, R., Hartley, S. and Rudelius, W. Marketing. IRVIN, 3-th ed. Boston, USA, 1992.
62. Brenda B. Jones, Michael Brazzel (2012) The NTL Handbook of organization development and change. John Wiley & Sons
63. Brinkman, R. Land quality indicators: aspects of land use, land, soil and plant nutrients. FAO. Rome (Italy), 1997.
64. Crawford, I., M. Agricultural and food marketing management. FAO, Rome, 1997.
65. FAO, UNDP and WB. Land condition change indicators for sustainable land management. 1997.
66. FAO. A framework for land evaluation. Soils Bulletin 32, Rome, 1976.
67. FAO. FESLM: An international framework for evaluating sustainable land management. Rome (Italy), 1993.
68. FAO. Guidelines for land-use planning. Rome (Italy), 1993.
69. FAO. Land evaluation for development. Rome (Italy), 1993.
70. FAO. Planning sustainable management of land resources: The Sri Lankan example. Rome (Italy), 1999.
71. Fred Massarik (1995) Advances in Organisation Development. Greenwood Publishing Group
72. Kinsey, B. H, Agribusiness and Rural Enterprise, London, Croom Helm, 1987
73. Michael I. Harrison (2005) Diagnosing organization: methods, models and processes. Sage Publications
74. Norton, George W. atal., Economics of Agricultural Development, London, Routledge, 2010
75. Peter Belohlavek (2007) Introduction to Unicist Diagnostics. Blue Eagle Group
76. Tidd J., J. Bessant (2014) Strategic Innovation Management. Wiley
77. Trailer H. (2015) The Food Industry Innovation School. Wiley
78. Закон за кадастъра и имотния регистър. ДВ, бр. 31 от 25.04.2000 г.
79. Закон за собствеността и ползването на земеделски земи, ДВ, бр.17 от 01.03.1991 г., посл. изм. бр.99, 2002.
80. Закон за устройство на територията. ДВ, бр.1 от 02.01.2001 г., посл. изм. бр. 43, 2002.
81. Наредба N5 на МРРБ от 21 май 2001 г. за правила и нормативи за устройство на територията. ДВ, бр.51, 2001.